

BAMBERSKÉ TISKY „ORÁČE Z ČECH“

John Clifton-Everest

Nesmírná popularita „Oráče z Čech“ (Der Ackermann aus Böhmen) v Německu přibližně mezi lety 1450 a 1550, kterou dokládá velký počet rukopisů a především raných tisků, nabízí otázku, jaký praktický užitek měly vysoké výdaje, které bylo třeba na reprodukce vynaložit. Výzkum tohoto druhu nutně vede k tak zvané Pfisterovské tiskárně (Pfister-Presse) v Bamberku, kde byl „Oráč“ poprvé a v šedesátých a sedmdesátých letech patnáctého století rychle za sebou opětovně vytištěn. Nové světlo vnesly do této problematiky výzkumy z posledních let, které potvrdily, že raná 36-řádková Bible pocházela ze stejné tiskárny a stanovily spolehlivé datum vzniku jedné z „Oráčovských“ inkunábulí. Jak se zdá, byl tento „Oráč“ vytištěn spolu s malou skupinou německy psaných textů v tiskařské oficíně pod biskupským dohledem. A to speciálně pro duchovní potřebu farářů bamberské diecéze. Na potřebách církve byly do velké míry závislé všechny rané tiskárny. To, že byl titul nedlouho na to vydán také jinde, mělo očividně svůj původ ve velkém úspěchu bamberských tisků. Pravděpodobně bylo tohoto díla užíváno jako německého „Ars Moriendi“. Tím by se také dala vysvětlit zjevná opotřebovanost dochovaného textu.